

EUROOPA PARLAMENT

2004

2009

Konsolideeritud õigusloomega seotud dokument

7.7.2005

EP-PE_TC1-COD(2004)0218

*****I**

EUROOPA PARLAMENDI SEISUKOHT

vastu võetud esimesel lugemisel 7. juulil 2005 eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr/2005 keskkonna rahastamisvahendi (LIFE+) kohta (EP-PE_TC1-COD(2004)0218)

PE 361.806

ET

ET

EUROOPA PARLAMENDI SEISUKOHT

vastu võetud esimesel lugemisel 7. juulil 2005

**eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr .../2005
keskkonna rahastamisvahendi (LIFE+) kohta**

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artikli 175 lõiget 1,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut,

võttes arvesse Euroopa majandus- ja sotsiaalkomitee arvamust¹,

võttes arvesse regioonide komitee arvamust²,

toimides asutamislepingu artiklis 251 sätestatud korras³

ning arvestades järgmist:

- (1) Keskkond kui üks osa 2001. aasta juunis Göteborgis Euroopa Ülemkogu kohtumisel vastu võetud ELi säästva arengu strateegiast on ühenduse abi prioriteetne valdkond ja seda rahastatakse peamiselt ühtekuuluvuse, põllumajanduse ja maaelu arengu, teadusuuringute, innovatsiooni ja konkurentsivõimeprogrammide, ühinemiseelsete programmide ning arengu ja välisabi programmide kaudu.
- (2) Kõnealused ühenduse programmid ei kata **kaugeltki** kõiki keskkonna rahastamise vajadusi ja on vaja toetada ühenduse keskkonnapoliitikat ja keskkonnavalaseid õigusakte ning eriti *Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsusega nr 1600/2002/EÜ⁴ vastu võetud* kuuendas keskkonnavalases tegevusprogrammis sätestatud prioriteete, ***panustades sel moel säästvasse arengusse.***

¹ ELT C [...], [...], lk [...].

² ELT C [...], [...], lk [...].

³ Euroopa Parlamendi 7. juuli 2005. aasta seisukoht.

⁴ EÜT L 242, 10.9.2002, lk 1.

- (3) *Nende prioriteetide hulgas on eesmärk peatada bioloogilise mitmekesisuse hävimine aastaks 2010 ning vajadus säilitada ühenduse huvides olevaid looduslikke alasid. Natura 2000 alade defineerimisel ja määramisel tehtud jõupingutusi on vaja pidevalt jätkata ja toetada eriti nende alade haldamisel, kuna need aitavad olulisel määral kaasa eelnimetatud eesmärkide saavutamisele. Natura 2000 võrgustikule kehtivad nõukogu 2. aprilli 1979. aasta direktiiv 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta¹ ("linnustiku direktiiv") ning nõukogu 21. mai 1992. aasta direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta² ("elupaikade direktiiv"), mille artiklis 8 sätestatakse kaasfinantseerimine liikmesriikide ja ühenduse vahel.*
- (4) *Liikmesriigid leppisid 2004. aasta maikuus Malahide'is kokku, et Natura 2000 sobivaks ja kindlaks ühendusepoolseks kaasfinantseerimiseks tuleb vastu võtta asjakohaseid meetmeid. Komisjon hinnangul on Natura 2000 võrgustiku, mis ei hõlma merekaitsealasid, halduskulud 6 100 000 000 EURi aastas. Nimetatud summa on tõenäoliselt tegelikest kogukuludest väiksem ning seda tuleks käsitleda kui väikseimat vajalikku summat.*
- (5) Kuuenda keskkonnaalase tegevusprogrammiga sätestatud tõhusa keskkonnapoliitika edasiarendamise ja kohaldamise eesmärk on saavutatav üksnes juhul, kui toetatakse uudse poliitika esitamist, alusteadmiste tugevdamist, rakendussuutlikkuse tõstmist, hea valitsemistava edendamist, koostöövõrkude, vastastikuse õppe ja parimate kogemuste vahetamise edendamist, samuti tõhusama teabeedastuse ning teadlikkuse tõstmise ja teabevahetuse edendamist.
- (6) *Elupaikade direktiivi artikli 8 ekspertrühm soovitas oma 2001. aastal koostatud Natura 2000 rahastamise lõppraportis, et lühiajalises perspektiivis tuleks oluliselt tõsta looduse LIFE-abi rahastamist ning et tuleks lihtsustada nimetatud vahendi haldust ja selle rakendamist paljude erinevate Natura 2000 alade kapitalimahutuste vajaduste toetamiseks.*

¹ EÜT L 103, 25.4.1979, lk 1. Direktiivi on viimati muudetud määrusega (EÜ) nr 807/2003 (ELT L 122, 16.5.2003, lk 36).

² EÜT L 206, 22.7.1992, lk 7. Direktiivi on viimati muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 1882/2003 (ELT L 284, 31.10.2003, lk 1).

- (7) *Kuuenda keskkonnavalase tegevusprogrammi artikkel 6 sätestab prioriteedi luua Natura 2000 võrgustik ning eraldada tehnilised ja rahalised vahendid ning selle täieliku rakendamise jaoks vajalikud meetmed, et võimaldada elupaikade ja loodusliku linnustiku direktiividega kaitstud liikide ja ühenduse huvides olevate looduslike alade kaitse väljaspool Natura 2000 ala.*
- (8) *Oma 11. juulil 2002. aastal esitatud järeldustes tunnistas nõukogu, et nii kiiresti kui võimalik tuleb rakendada elupaikade direktiivi võrgustiku korraldussätted ning et on vaja tegeleda rahastamise, sealhulgas asjaomase ühenduse kaasfinantseerimise raamistiku küsimusega, kutsus komisjoni üles kasutama oma Natura 2000 võrgustiku rahastamise teatist, et esile tõsta erinevaid võimalusi asjaomase ja tõhusa ühenduse finantsraamistiku kehtestamiseks, mida oleks vaja lisada ühenduse tulevasse finantsperspektiivi ning tunnistas, et Looduse Life-abil oli võtmeroll Natura 2000 võrgu loomisel ja bioloogilise mitmekesisuse säilitamisel Euroopa Liidus üldiselt.*
- (9) Käesoleva määruse alusel antav abi peaks seepärast olema **Euroopa poliitika kõikides valdkondades** suunatud keskkonnapoliitika ja keskkonnavalaste õigusaktide väljatöötamisele, rakendamisele, järelevalvele ja hindamisele ning edastamisele ja levikule kogu ELis.
- (10) Toetust tuleks anda nõukogu 25. juuni 2002. aasta määruses (EÜ, Euratom) nr 1605/2002, mis käsitleb Euroopa ühenduste üldeelarve suhtes kohaldatavat finantsmäärust¹ (edaspidi: finantsmäärus) sätestatud toetuslepingute ja riigihankelepingute kaudu.
- (11) *Kontrollikoja eriettekanne nr 11/2003, mis käsitleb keskkonna rahastamisvahendi (LIFE) kontseptsiooni, haldust ja rakendamist ning nõukogu 2. märtsi 2004. aasta järeldused, milles nõukogu tervitas kontrollikoja eriettekanne, toetavad seisukohta, et LIFE on saanud oluliseks ühenduse keskkonnapoliitika vahendiks ja rõhutavad, et see on siiani ainus vahend, mida kasutatakse nimetatud poliitika toetamiseks.*

¹ EÜT L 248, 16.9.2002, lk 1.

- (12) Praegustel ja varasematel vahenditel põhinev kogemus on rõhutanud vajadust kavandada ja programmeerida mitme aasta põhiselt ja koondada jõupingutusi, et tähtsustada ja seada eesmärgiks neid tegevusalasid, mis võivad saada ühenduse rahalist abi.
- (13) Tuleb vähendada programmide arvu ja lihtsustada programmeerimise korda ja haldamist ühtse, lihtsustatud programmi abil.
- (14) Siiski tuleb tagada sujuv üleminek ja jätkata rahastatud meetmete järelevalvet, kontrolli *ja kvalitatiivset hindamist* käesolevate programmide alusel pärast nende kehtivuse lõppu.
- (15) Tuleb tagada, et käesoleva programmi alusel antav toetus täiendab teisi ühenduse fonde ja vahendeid.
- (16) Vastavalt Euroopa Ülemkogu järeldustele kohtumistel Luxembourgis (detsembris 1997) ja Thessalonikis (juunis 2003) tuleks kandidaatriikidel ja stabiliseerimis- ja assotsieerimisprotsessis osalevatel Lääne-Balkani riikidel lubada osaleda ühenduse programmides kooskõlas kõnealuste riikidega sõlmitud asjaomastes kahepoolsetes lepingutes sätestatud tingimustega.
- (17) Käesoleva määrusega sätestatakse seitsmeks aastaks finantsraamistik, mis kujutab endast peamist juhist eelarvepädevale institutsioonile eelarvedistsipliini ja eelarvemenetluse parandamist käsitleva Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni (xxx) institutsioonidevahelise kokkuleppe (ettepaneku) [KOM(2004)498] punkti 36 tähenduses.
- (18) Ühenduse tasandil kokku lepitud kuuenda keskkonnaalase tegevusprogrammi eesmärkide saavutamine ei ole liikmesriikide eraldi tegutsemisel piisavalt tõhus ja seega on olemas õigustus ühenduse abiks, tingimusel et seda antakse ulatuses, mis on vajalik nende eesmärkide saavutamiseks,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Eesmärgid

Käesolevaga luuakse keskkonna rahastamisvahend, edaspidi "LIFE+".

LIFE+ vahendi üldine eesmärk on aidata kaasa *looduse säilitamisele ja bioloogilisele mitmekesisusele ja eelkõige Natura 2000 võrgustiku haldamisele ning* ühenduse keskkonnapoliitika ja keskkonnaalaste õigusaktide väljatöötamisele ja rakendamisele, et aidata kaasa säästva arengu edendamisele.

LIFE+ toetab kuuenda keskkonnavalase tegevusprogrammi kohaldamist ja aitab eelkõige kaasa:

- sellise keskkonnakvaliteedi saavutamisele, mille puhul saastetasemed ei avalda kahjulikku mõju inimeste tervisele ja keskkonnale;
- kasvuhoonegaaside kontsentratsiooni *drastilisele vähendamisele* atmosfääris *nende stabiliseerimiseks* tasemeni, mis võimaldab vältida inimtegevusest tulenevaid ohtlikke häireid kliimasüsteemis, *hoides sellega ära võimaliku majandusliku, sotsiaalse ja keskkondliku katastroofi;*
- *loodusliku keskkonna*, looduslike elupaikade, looduslike looma- ja taimeliikide, *eriti Natura 2000 võrgustiku kaitse all olevate alade* kaitsmisele, säilitamisele, *haldamisele*, taastamisele ja *toimimise hõlbustamisele*, et peatada kõrbestumine ja bioloogilise mitmekesisuse hävimine;
- *Euroopa metsade kaitsmisele tervikuna nende halvenemist soodustavate faktorite seire- ja ärahoidmismeetmete kaudu;*
- loodusvarade ja jäätmete tõhusama majandamise edendamisele ja säästvamate tootmismallide ja tarbimisharjumuste kasutusele võtmisele;

- poliitika strateegiliste lähenemisviiside väljatöötamisele, rakendamisele ja integreerimisele, sealhulgas keskkonnavalase juhtimise parandamisele, *teavitamisele* ja teadlikkuse tõstmisele *ning põhjalikumale argumenteerimisele, et selgitada keskkonnaga seotud õigusi ja kohustusi, kulusid ja tulusid ning lisandväärtust sektoriaalpoliitikas;*
- *Euroopa kodanike suuremale kaasamisele keskkonnanäesmärkide saavutamisse.*

Artikkel 2

Rakendamisala, eesmärgid ja üldkriteeriumid

1. Artiklis 1 esitatud keskkonnavalaste eesmärkide saavutamiseks on LIFE+ programmil *kolm* osa.

Loodus ja bioloogiline mitmekesisus:

- *soodustab Natura 2000 alade loomist, võrgustikku ühendamist ning asjaomaste kogemuste ja teadmiste vahetust;*
- *soodustab Natura 2000 alade haldamist vastavalt elupaikade ja loodusliku linnustiku direktiividele ning looduslike elupaikade ja/või liikide populatsioonide säilitamist või taastamist soodsa kaitsestaatuseni, aidates seega saavutada eesmärki peatada bioloogilise mitmekesisuse hävimine aastaks 2010 ja pärast seda;*
- *aitab kaasa Natura 2000 võrgustikku kuuluvate jõgede ja merepõhjade kaitsmisele ning üldisele majandamisele.*

LIFE+ rakendamine ja haldamine:

- aitab kaasa uuenduslike poliitiliste lähenemisviiside ja vahendite väljatöötamisele ja esitamisele, *selgitades nende lisandväärtust keskkonna seisukohast;*

- aitab kaasa alusteadmiste koondamisele keskkonnapoliitika ja keskkonnaalaste õigusaktide väljatöötamiseks, hindamiseks, järelevalveks ja kontrolliks;
- toetab keskkonnaseisundi ning seda mõjustavate tegurite, surve ja reageeringute järelevalvet ja hindamise lähenemisviiside *ning algatuste* loomist ja rakendamist;
- *julgustab uute tehnoloogiate kasutamist keskkonnajuhtimise lihtsustamiseks, loodus- või inimese tekitatud katastroofide, kaasa arvatud metsatulekahjud, ennetamiseks või vähendamiseks ning saastunud jõgede ja merepõhjade seisundi parandamiseks;*
- *võimaldab korraldusmudelite koostamist metsade bioloogilise mitmekesisuse säilitamiseks ning aitab säilitada pinnast, ennetada riske ja võidelda tulekahjude vastu metsaaladel;*
- *toetab ühenduse keskkonnapoliitika rakendamist, pöörates erilist tähelepanu selle rakendamisele kohalikul ja piirkondlikul tasandil;*
- toetab keskkonnaalase juhtimise parandamist, *sealhulgas keskkonnaasutuste mitteametlike võrgustike, nagu näiteks keskkonnaõiguse rakendamise ja jõustamise Euroopa võrgustik (IMPEL), kaudu,* huvirühmade (sealhulgas valitsusväliste organisatsioonide) osaluse laiendamist *Euroopa Liidu keskkonnapoliitika arendamisel ja rakendamisel.*

LIFE+ teave ja teabevahetus

- levitab teavet ja tõstab teadlikkust keskkonnaküsimustes;
- *tõstab teadlikkust selle lähenemise kasulikkusest sektoriaalpoliitikale ning muudab seega arusaadavaks säästva arengu kontseptsiooni;*

- toetab kaasmeetmeid (väljaanded, üritused ja kampaaniad, konverentsid jne), *mis loovad lisandväärtuse Euroopa tasandil;*
 - *annab vajaliku toetuse andmebaaside loomiseks ning vahendite ja teenuste väljatöötamiseks, millega parandatakse avalikkuse juurdepääsu keskkonnaalasele teabele.*
2. Abikõlblike valdkondade ja meetmete esialgne nimekiri on esitatud *lisas I.*
3. ***LIFE+ abi kaudu rahastatavad projektid peavad vastama järgmistele üldkriteeriumitele:***
- a) *need peavad olema ühenduse huvides niivõrd, et nad oluliselt aitavad kaasa artiklis I sätestatud üldise eesmärgi saavutamisele;*
 - b) *neid peavad teostama tehniliselt ja majanduslikult usaldusväärsed huvirühmad;*
 - c) *need peavad olema tehniliselt, ajaliselt, eelarve kohaselt ja otstarbekuse mõttes teostatavad.*

Projekte võib eelistada, kui need on riikidevahelised ja kui teostatavust ja kulusid arvesse võttes peetakse tõenäoliseks, et nende abil saab tulemuslikumalt eesmäärke saavutada.

4. ***"LIFE + rakendamise ja haldamise" osa projektidele kohaldatavad rahastamise kriteeriumid on toodud lisas I. Tegevustoetuste rahastamise kriteeriumid on toodud lisas III.***

Artikkel 3

Toetuste vormid

1. Ühendusepoolse rahastamise vormid võivad olla järgmised:
- toetuslepingud;
 - riigihankelepingud.

2. Ühendusepoolne rahastamine võib toimuda kindlate vormide ja lepingute, näiteks partnerluse raamlepingute ja finantsmehhanismides ning fondides osalemise kaudu. Ühenduse rahastamine võib toimuda meetme- või tegevustoetuse kaasfinantseerimise vormis. Meetmetoetuse puhul täpsustatakse maksimaalne kaasfinantseerimise määr iga-aastastes tööprogrammides. Tegevustoetuste puhul asutustele, kes taotlevad Euroopa üldistes huvides olevaid eesmärke, ei kohaldata finantsmääruse kahanemissätteid.

3. Ühenduse toetus Natura 2000 alade haldamiseks antakse kaasfinantseerimise teel. Halduskulusid kaasfinantseeritakse 50–75% ulatuses. Mitmeaastastes programmides määratletakse kriteeriumid nendele aladele, mida võib rahastada suuremal määral kui 50%.

4. Lisaks on ette nähtud kulutused kaasmeeetmetele riigihankelepingute kaudu, mille puhul ühenduse rahalised vahendid katavad teenuste ja kaupade ostu. See hõlmab muu hulgas kulusid, mis on seotud teabe ja teabevahetusega, projektide, poliitika, programmide ja õigusaktide ettevalmistamise, rakendamise, järelevalve, kontrolli ja hindamisega.

5. Komisjon peaks toetama tervet ala hõlmavaid projekte, mis võimaldavad erinevatel haldusüksustel osaleda piirkondadevahelistes või piiriülestes projektides.

Artikkel 4

Kavandamine

1. Rahastamine on suunatud **Euroopa Parlamendiga konsulteerinud** komisjoni koostatud mitmeaastaste strateegiliste programmide toetuseks. Kõnealustes programmides määratakse kindlaks ühenduse rahastamise peamised eesmärgid, **rõhutades eeskätt vajadust tagada lisaväärtus**, prioriteetsed tegevusalad, kohaldatavad meetmed ja eeldatavad tulemused seoses artiklis 1 sätestatud eesmärkidega **ning programmid sisaldavad** ka rahalist kalkulatsiooni.

2. ***Lükkmesriikidele peaks olema antud piisav paindlikkus, et nad saaksid Euroopa Liidu strateegilisi plaane sobitada ja kohandada oma vajadustele ja prioriteetidele.***

3. Iga-aastased tööprogrammid põhinevad mitmeaastasel strateegilisel programmil ja näevad konkreetseks aastaks ette järgitavad eesmärgid, tegevusvaldkonnad, ajakava, eeldatud tulemused, rakendusviisid, rahastatavad summad ja kaasfinantseerimise maksimummäär.

4. ***Mitmeaastased programmid võetakse vastu kooskõlas asutamislepingu artikliga 251.***

5. ***Iga-aastased*** programmid võetakse vastu artiklis 12 sätestatud korras.

6. ***Kui*** asjaolud nõuavad, võib mitmeaastaseid ja iga-aastaseid programme muuta nende kohaldamise ajal, järgides *asjakohast* korda.

Artikkel 5

Rahastamiskord ja rakendusmeetmed

1. Komisjon rakendab ühenduse abi *finantsmääruse sätete kohaselt*.

2. Vastavalt *lisas II* esitatud valikukriteeriumidele võib komisjon otsustada usaldada osa eelarve täitmise ülesandest ***korraldusasutusele, mis koosneb siseriiklikest avalik-õiguslikest asutustest või eraõiguslikest asutustest***, kes osutavad avalikke teenuseid finantsmääruse artikli 54 lõike 2 punktis c ettenähtud sätete kohaselt. ***Siiski vastutab komisjon järeelmeetmete, kinnitamise ja hindamise eest ja kannab sellest ette Euroopa Parlamendile edastatavas teatises.***

3. ***Komisjon peaks tagama, et ta seoses LIFE+ rakendamisega arendab välja uusi töökohti, eriti Lissaboni perspektiivi alusel.***

Artikkel 6

Subjektid

LIFE+ programm on avatud avalik-õiguslikele ja/või eraõiguslikele asutustele, osalejatele ja institutsioonidele, eelkõige:

- *Natura 2000 alade omanikele ja haldajatele;*
- siseriiklikele, piirkondlikele ja kohalikele asutustele;
- ELi õigusaktidega ettenähtud eriasutustele;
- rahvusvahelistele organisatsioonidele, meetmeteks liikmesriikides ja artiklis 7 osutatud riikides;
- valitsusvälistele organisatsioonidele.

Artikkel 7

Kolmandate riikide osalemine

LIFE+ vahendi raames rahastatavad programmid on osalemiseks avatud järgmistele riikidele, tingimusel et kõnealused riigid saavad ka täiendada eraldi:

- EFTA riigid, kes on EMP liikmed kooskõlas EMP lepingu sätetega;
- kandidaatriigid, kes on esitanud Euroopa Liidu liikmeks saamise taotluse ning Lääne-Balkani riigid, kes on kaasatud stabiliseerimis- ja assotsieerimisprotsessi.

Artikkel 8

Rahastamisvahendite vastastikune täiendavus

Käesoleva määruse alusel rahastatavad tegevusalad ei kuulu teiste ühenduse rahastamisvahendite peamisse reguleerimisalasse *või abikõlblikkuse kriteeriumide alla* ega saa neist samal eesmärgil abi. Toetusesaajad käesoleva määruse tähenduses esitavad **artikli 5 lõikes 2 osutatud korraldusasutusele ja** komisjonile teabe ELi eelarvest saadud rahastamise ja käimasolevate rahastamistaotluste kohta. Taotletakse sünergiat ja vastastikust täiendavust teiste ühenduse vahenditega.

Komisjon tagab vastavate mehhanismide loomise, et kindlustada planeerimis- ja rakendusfaaside koordineerimine rakenduskavade ja LIFE+ vahendite, tõukefondide, Euroopa Põllumajandusfondi Maaelu Arendamiseks (EAFRD) ja Euroopa Kalandusfondi (EFF) kasutamise vahel.

Artikkel 9

Kestus ja eelarvelised vahendid

1. Käesolevat määrust kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2007 kuni 31. detsembrini 2013.

Käesoleva rahastamisvahendi rakendamise finantsraamistikuks määratakse 2 190 000 000 EURi, mida suurendatakse vähemalt 35 protsendini Natura 2000 võrgustiku vajadustest liikmesriikide ja komisjoni hinnangul ning mis tähendab ajavahemikus 1. jaanuar 2007 kuni 31. detsember 2013 (seitse aastat) ühtekokku 9 540 000 000 EURi, pidades silmas, et koos teiste fondidega kaetakse programmitöö vältel Natura 2000 koguvajadused, mis on hinnatud 21 000 000 000 EURile.

2. Käesolevas määruses ettenähtud meetmetele eraldatud eelarvelised vahendid kajastuvad Euroopa Liidu üldeelarves iga-aastaste assigneeringutena. Iga-aastased kasutatavad assigneeringud määrab eelarvepädev institutsioon finantsperspektiivide piires.

3. Rahalise toetuse suunav jaotus LIFE+ vahendi *kolme* osa vahel on esitatud *lisades I ja III*.

Artikkel 10

Järelevalve

1. Iga LIFE+ vahendi kaudu rahastatud meetme kohta esitab abisaaja *artikli 5 lõikes 2 osutatud korraldusasutusele* tehnilise aruande ja finantsaruande töö edenemise kohta. Lõplik aruanne esitatakse kolme kuu jooksul pärast meetme lõpetamist. Komisjon määrab aruannete vormi ja sisu *vastavalt artiklis 12 sätestatud menetlusele*.

2. Ilma et see piiraks kontrollikoja tehtavat auditeerimist koos pädevate siseriiklike auditeerimisasutuste või talitustega vastavalt asutamislepingu artiklile 248 või muud kontrollimist vastavalt asutamislepingu artikli 279 punktile c, võivad komisjoni ametnikud ja teised töötajad teha kohapealseid kontrolle, sealhulgas pistelist kontrolli LIFE+ vahendi kaudu rahastatavatele meetmetele.

3. Käesolevast määrusest tulenevad lepingud ja kokkulepped ning kokkulepped artikli 5 lõikes 2 osutatud delegeeritud asutustega näevad ette eelkõige komisjoni (või tema poolt volitatud esindaja) teostatava järelevalve ja finantskontrolli ning kontrollikoja tehtava audiitorkontrolli, mis vajaduse korral toimub kohapeal.

4. Rahalise toetuse saaja hoiab komisjoni jaoks alles kõik meetmetega seotud kulutusi tõendavad dokumendid viie aasta jooksul pärast viimast meetmetega seotud väljamakset.

5. Lõigetes 1 ja 2 nimetatud aruannete tulemuste ja pistelise kontrolli põhjal kohandab komisjon vajaduse korral algselt heakskiidetud rahalise toetuse määra või tingimusi ning maksegraafikut.

6. Komisjon võtab kõik muud vajalikud meetmed kontrollimaks, kas rahastatavad meetmed viiakse ellu nõuetekohaselt ning käesoleva määruse ja *finantsmääruse sätete* kohaselt.

Artikkel 11

Ühenduse finantshuvide kaitse

1. Komisjon tagab, et käesoleva määruse alusel rahastatavate meetmete rakendamisel kaitstakse ühenduse finantshuve, kohaldades pettust, korruptsiooni ja muid ebaseaduslikke tegevusi ennetavaid meetmeid, tõhusaid kontrolle ja põhjendamatult makstud summade sissenõudmist ning eeskirjade eiramise korral proportsionaalseid ja hoiatavaid karistusi vastavalt nõukogu 18. detsembri 1995. aasta määrusele (EÜ, Euratom) nr 2988/95 *Euroopa ühenduste finantshuvide kaitse kohta*¹ ja nõukogu 11. novembri 1996. aasta määrusele (Euratom, EÜ) nr 2185/96, mis käsitleb komisjoni tehtavat kohapealset kontrolli ja inspekteerimist, et kaitsta Euroopa ühenduste finantshuve pettuste ja igasuguse muu eeskirjade eiramiste eest² ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. mai 1999. aasta määrusele (EÜ) nr 1073/1999 *Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) juurdluste kohta*³.

2. LIFE+ vahendi alusel rahastatavate ühenduse meetmete puhul tähendab määruse (EÜ, Euratom) nr 2988/95 artikli 1 lõikes 2 osutatud eeskirjade eiramise mõiste ühenduse õiguse sätte või lepingust tuleneva kohustuse rikkumist, mis tuleneb õigussubjekti tegevusest või tegevusetusest, mis kahjustab või kahjustaks ühenduste üldeelarvet või nende hallatavaid eelarveid põhjendamatute kulutuste tõttu.

3. Komisjon vähendab meetme rahalise toetuse summat, peatab selle väljamaksmise või nõuab selle tagasi, kui ta teeb kindlaks eeskirjade eiramise, kaasa arvatud käesoleva määruse või kõnealuse rahalise toetuse andmise üksikotsuse või lepingu või kokkuleppe sätete eiramise, või kui ilmneb, et meedet on komisjonilt nõusolekut taotlemata märkimisväärselt muudetud, nii et see on vastuolus projekti laadi või rakendamise tingimustega.

¹ EÜT L 312, 23.12.1995, lk 1.

² EÜT L 292, 15.11.1996, lk 2.

³ EÜT L 136, 31.5.1999, lk 1.

4. Kui tähtaegadest ei ole kinni peetud või meetme rakendamisel saavutatud edu õigustab ainult osa eraldatud rahalise toetuse kasutamist, nõuab komisjon abisaajalt selgituse esitamist kindlaksmääratud tähtaja jooksul. Kui abisaaja ei anna rahuldavat vastust, võib komisjon ülejäänud rahalise toetuse tühistada ja nõuda juba makstud summade tagasimaksmist.

5. Iga põhjendamatu väljamakse tuleb komisjonile tagasi maksta. Õigeaegselt tagasi maksmata summadele lisatakse intress finantsmääruses sätestatud tingimustel.

Artikkel 12

Komitee

1. Komisjoni abistab komitee (LIFE+ komitee), kuhu kuuluvad liikmesriikide *ning keskkonnaalaste volituste ja vastutustega piirkondade* esindajad ja eesistujana komisjoni esindaja. *LIFE+ looduse ja bioloogilise mitmekesisuse komiteeks on vastavalt direktiivi 92/43/EMÜ artiklile 20 moodustatud komitee.*

2. Kui viidatakse käesolevale lõikele, kohaldatakse otsuse 1999/468/EÜ *artikleid 5 ja 7*, võttes arvesse selle artikli 8 sätteid.

Otsuse 1999/468/EÜ *artikli 5 lõike 2* kohaseks tähtajaks kehtestatakse kolm kuud.

3. *Lisaks otsuse 1999/468/EÜ artiklitega 7 ja 8 kehtestatud üldreeglitele peab komisjon Euroopa Parlamendile esitama ettepanekud komitee poolt võetavate meetmete, eriti LIFE+ aastaeelarve jagamise ja eraldamise planeerimisega seotud meetmete kohta (olenemata sellest, kas need puudutavad LIFE+ määrust või iga-aastasi tööprogramme).*

4. Esimees kutsub komitee koosolekutele vaatlejatena kodanikuühiskonna rühmade eksperte, et arutada LIFE+ eelarve jagamist ja eraldamist (olenemata sellest, kas see puudutab LIFE+ määrust või iga-aastasi tööprogramme). Kehtivad komisjoni puhul kohaldatavad põhimõtted ja tingimused avalikkuse juurdepääsuks dokumentidele.

Artikkel 13

Hindamine

Mitmeaastaste tegevusprogrammide üle teostatakse korrapäraselt järelevalvet, et jälgida iga rahastamisvahendi haru raames võetavate meetmete rakendamist **ja hinnata nende mõju**.

LIFE+ vahendi puhul tehakse nii vahe- kui lõppkokkuvõtte, et hinnata selle panust ühenduse keskkonnapoliitika väljatöötamisse ja assigneeringute kasutamist.

Lõppkokkuvõtte tehakse mitte hiljem kui üks aasta enne programmi lõppemist. **Nii vahe- kui lõppkokkuvõtte** esitatakse Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

Artikkel 14

Lihtsustamine ja konsolideerimine

1. Lihtsustamise ja konsolideerimise eesmärgil tunnistatakse käesoleva määrusega kehtetuks ja asendatakse järgmised vahendid: määrus (EÜ) nr 1404/96¹, määrus (EÜ) nr 1655/2000² ja selle pikendus, otsus nr 1411/2001/EÜ³, otsus nr 466/2002/EÜ⁴ ja määrus (EÜ) nr 2152/2003⁵.

2. Enne 31. detsembrit 2006 eespool nimetatud vahendite alusel alustatud meetmeid reguleeritakse kuni nende lõppemiseni samade vahendite alusel. Kõnealuste vahenditega ette nähtud komiteed asendatakse käesoleva määruse artiklis 12 osutatud komiteega. Käesoleva määrusega rahastatakse kõik kõnealuste vahenditega nõutud kohustuslikud kontrollid ja hindamised pärast vahendite kehtivusaja lõppu.

¹ Nõukogu 15. juuli 1996. aasta määrus (EÜ) nr 1404/96, millega muudetakse määrust (EMÜ) nr 1973/92 keskkonna rahastamisvahendi (LIFE) loomise kohta (EÜT L 181, 20.7.1996, lk 1).

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. juuli 2000. aasta määrus (EÜ) nr 1655/2000 keskkonna rahastamisvahendi (LIFE) kohta (ELT L 192, 28.7.2000, lk 1). Määrust on viimati muudetud määrusega (EÜ) nr 1682/2004 (ELT L 308, 5.10.2004, lk 1).

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. juuni 2001. aasta otsus nr 1411/2001/EÜ ühenduse koostöö tegevusraamistiku kohta linnade säästva arengu edendamiseks (EÜT L 191, 13.7.2001, lk 1). Otsust on muudetud otsusega nr 786/2004/EÜ (ELT L 138, 30.4.2004, lk 7).

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 1. märtsi 2002. aasta otsus nr 466/2002/EÜ, millega sätestatakse ühenduse tegevusprogramm peamiselt keskkonnakaitse valdkonnas tegutsevate valitsusväliste organisatsioonide edendamiseks (EÜT L 75, 16.3.2002, lk 1). Otsust on muudetud otsusega nr 786/2004/EÜ.

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. novembri 2002. aasta määrus (EÜ) nr 2152/2003 metsade ja keskkonna vastastikuse mõju seire kohta ühenduses (Forest Focus) (ELT L 324, 11.12.2003, lk 1). Määrust on muudetud määrusega (EÜ) nr 788/2004 (ELT L 138, 30.4.2004, lk 17).

Artikkel 15

Käesoleva määruse rakendussätted

Komisjon võtab vastu käesoleva määruse rakendussätted artiklis 12 sätestatud korras.

Artikkel 16

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub kolmandal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja

Rahastamise tingimustele vastavad soovituslikud valdkonnad ja tegevused

1. Valdkonnad

Pidades silmas artiklis 1 sätestatud eesmäärke, rahastatakse *looduse ja bioloogilise mitmekesisuse säilitamist, eriti Euroopa Liidu Natura 2000 alade haldamist, peamiselt Euroopa tasandil keskkonnakaitse valdkonnas tegutsevate valitsusväliste organisatsioonide edendamist ning* kuuendas keskkonnavaldkonnas tegevusprogrammis sätestatud prioriteetide rakendamist, milleks on:

- kliimamuutused: Euroopa kliimamuutuste programm (ja sellele järgnevad programmid);
- loodus ja bioloogiline mitmekesisus: *Natura 2000 võrgustik, näiteks uudsed lähenemisviisid alade haldamisele ja planeerimisele, sealhulgas turumeetmete ja võrgustiku kasutamiseviiside väljaarendamine selle säilitamisega ühilduvalt; kaitsestaatuse seire; liigipõhiste tegevusplaanide arendamise ja rakendamise rahastamine;* bioloogilise mitmekesisuse kahanemise peatamine aastaks 2010 ning metsade ja keskkonna vastastikuse mõju seire *ühenduses, metsatulekahjude* vältimise meetmed, *kiired meetmed halvima kaitsestaatusega elupaikade ja liikide säilitamiseks, samuti meetmed liikide alalhoidmiseks ning mürgalade (rabad ja sood), rannikualade, mere- ja magevee elupaikade haldamine;*
- keskkond ja tervis: sealhulgas keskkonna ja tervise tegevuskava, veepoliitika raamdirektiiv, „Puhas õhk Euroopale“ (CAFÉ) ning merekeskkonna, *pinnase, linnakeskkonna ja pestitsiidide* temaatilised strateegiad;
- loodusvarade säästev kasutamine: loodusvarade, jäätmetekke vältimise ning jäätmete ringlussevõtu temaatilised strateegiad, säästva tootmise ja tarbimise strateegiad;

- poliitika väljatöötamise, rakendamise ja jõustamise strateegilised lähenemisviisid, kaasa arvatud keskkonnamõju hindamine ja strateegiline keskkonna hindamine;
- *looduspärand; tegevused UNESCO 16. novembri 1972. aasta ülemaailmse kultuuri- ja looduspärandi kaitse konventsiooni I jao artikli 2 tähenduses;*
- ühenduse keskkonnapoliitika meetmete järelhindamine.

2. Tegevused

Võimalikud LIFE+ vahendi abil rahastatavad tegevused:

- uuringud, ülevaated, mudelite ja stsenaariumide väljatöötamine;
- *seire;*
- suutlikkuse suurendamine;
- koolitused, töökursused ja koosolekud;
- koostöövõrkude loomine;
- *IMPEL võrgustiku toetamine;*
- parimate tavade platvormid;
- teadlikkuse tõstmise kampaaniad;
- teabe ja teabevahetuse meetmed;
- poliitiliste lähenemisviiside ja vahendite esitamine;
- *looduskaitseprojektid, sealhulgas Natura 2000 võrgustikku kuuluva maa ostmine.*

3. Konkreetsed kriteeriumid LIFE+ rakendamise ja haldamise alla kuuluvate projektide kaasrahastamiseks.

Rahalist toetust antakse projektide kaasfinantseerimise vormis.

Ühenduse rahaline toetus ei tohi ületada 50% projekti ettenähtud maksumusest. Ühenduse rahaline toetus kaasmeeetmeteks ei tohi ületada 100% sellest maksumusest.

Ettepanekuid rahalise toetuse andmiseks võetakse arvesse ainult siis, kui need vastavad järgmistele kriteeriumidele:

- a) need pakuvad lahendust ühenduses levinud või mitmele liikmesriigile tõsist muret tekitavale probleemile;**
- b) need on uuenduslikud kasutatava tehnoloogia või meetodi suhtes;**
- c) need kujutavad endast head näidet ja edasiminekut praeguse olukorraga võrreldes;**
- d) need taotleavad sellise oskusteabe arendamist ja edasiandmist, mida saab samades või sarnastes olukordades kasutada;**
- e) need soodustavad keskkonnaalast koostööd;**
- f) need tuginevad keskkonna suhtes rahuldavale kulude ja tulu suhtele.**

Kui see on asjakohane, tuleks ettepanekute läbivaatamisel arvestada ka nende mõju tööhõivele ning lähtuda sellest, kas need võivad hõlbustada keskkonnakaitsele kaasa aitavate kasulike tehnoloogiate või toodete levikut ja võimalikult laiaulatuslikku kasutust.

LISA II

Eelarve täitmise ülesannete delegeerimise kriteeriumid

Komisjon tagab LIFE+ programmiga ettenähtud ühenduse meetmete rakendamise.

Eelarve täitmise ülesandeid võib delegeerida **artikkel 5 lõikes 2 nimetatud korraldusasutusele**.

Kõnealused pädevad asutused või ametid (edaspidi „siseriiklikud asutused“) määrab komisjon kokkuleppel liikmesriikidega või liikmesriik ise kooskõlas *finantsmääruse* artikli 54 lõike 2 punkti c ja artikli 56 ning komisjoni 23. detsembri 2002. aasta määruse (EÜ, Euratom) nr 2342/2002, millega kehtestatakse nõukogu määruse (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 üksikasjalikud rakenduseeskirjad¹ artikli 38 ja 39 sätetega;

Komisjon analüüsib delegeerimise vastavust säästlikkuse, tulemuslikkuse ja tõhususe põhimõtetele. Enne delegeerimise kohaldamist, tagab komisjon eelhinnangu abil, et rahaliste vahendite delegeerimine siseriiklikele asutustele on kooskõlas usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõttega ja tõhustab ühenduse tegevuse nähtavust. Lisaks pöördub komisjon artiklis 12 sätestatud pädeva komitee poole arvamuse saamiseks.

Kõnealused siseriiklikud asutused määratakse kooskõlas järgmiste kriteeriumidega:

- siseriiklikuks asutuseks määratud asutus on juriidiline isik, mida reguleeritakse asjaomase liikmesriigi õigusega;
- siseriiklikud asutused peavad omama piisavalt personali, kes on pädevad keskkonnapoliitika valdkonnas;

¹ EÜT L 357, 31.12.2002, lk 1.

- neil peab olema vajalik infrastruktuur, eelkõige informaatika ja teabevahetuses osas;
- kõnealused asutused peavad tegutsema halduskontekstis, mis võimaldab neil oma ülesandeid rahuldavalt täita ja vältida huvide konflikti;
- neil peab olema õigus kohaldada ühenduse tasandil kehtestatud finantsjuhtimise eeskirju ja lepingulisi tingimusi;
- nad peavad esitama piisavad finantstagatised, mille on eelistatavalt andnud riigiasutus, ja nende juhtimissuutlikkus peab vastama ühenduse rahalistele vahenditele, mida neil palutakse hallata.

Komisjon sõlmib vastavalt *finantsmääruse* rakenduseeskirjade artiklile 41 iga siseriikliku asutusega lepingu, millega kehtestatakse üksikasjalikud sätted, mis hõlmavad muu hulgas ülesannete määratlust, aruannete koostamise ja esitamise eeskirju, vastutuse piiritlemist ja kontrollimiskorda. Asutused järgivad läbipaistvuse ja võrdse kohtlemise põhimõtet, väldivad kahekordset rahastamist muude ühenduse rahastamisallikatega ning järgivad projektide järelevalve ja abisaajate poolt tagasimaksmisele kuuluvate rahaliste vahendite hüvitamise kohustust.

Lisaks tõendab komisjon, et iga liikmesriik võtab vajalikud meetmed, et tagada siseriiklike asutuste asjakohane audiitorkontroll ja finantsjärelevalve, ning esitab komisjonile enne siseriiklike asutuste tööle asumist piisavad tagatised oma olemasolu, asjakohasuse ja nõuetekohase toimimise kohta kooskõlas usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtetega.

Siseriiklikud asutused vastutavad tagastamata rahaliste vahendite eest eeskirjade eiramise, hooletuse või pettuse korral, milles on süüdi siseriiklik asutus.

Komisjon tagab koostöös liikmesriikidega ülemineku varasemate keskkonnanalaste programmide raames rakendatud meetmete ja LIFE+ programmi raames rakendatavate meetmete vahel.

LISA III

Peamiselt keskkonnakaitse valdkonnas tegutsevate valitsusväliste organisatsioonide edendamine

Vahendist LIFE + kaasfinantseeritakse nende valitsusväliste organisatsioonide tegevusi või toimimist, kes tegutsevad peamiselt keskkonnakaitse ja -edendamise valdkonnas Euroopa tasandil.

Toetuse saamiseks peab valitsusväline organisatsioon vastama järgmistele tingimustele:

- olema iseseisev ja kasumit mittetaotlev juriidiline isik, kes tegutseb peamiselt keskkonnakaitse ja -edendamise valdkonnas üldsuse huvides ning kelle eesmärk on saavutada säästev areng;*
- tegutsema Euroopa tasandil üksinda või struktureeritud assotsiatsiooni vormis (liikmelisuse alusel) ning vähemalt kolmes Euroopa riigis;*
- olema kaasatud ELi poliitika ja õiguse väljatöötamisse ja rakendamisse.*